

HUMANITATEAREN UNE GORENAK

Alde egiteko

ARITZ GALARRAGA

Antza ez gara euskaldunok elkarrekin eta elkarren ondoan ibiltzen garen bakarrak. Natalia Ginzburg ere Torinotik kanpo elkartzen zen torinoarrekin Torinori buruz hitz egiteko. Kontua izan daiteke, hartara, zertarako baino, zer gogoalderetarekin elkartzen garen: “elkartu eta gure hiriaz hizketan hasten garenean, ez zaigu damugarri hura utzi izana, eta esaten dugu orain ezinezkoa litzaigukeela han bizitzea”, dio une batean; esateko gero, “hemen, gure etxean, gure hirian, gaztaroa eman genuen hirian, jada gauza gutxi baitugu bizirik, eta hamaikatxo oroitzen eta itzalek egiten baitigute harrera”. *Bertute txikiak* izeneko liburuan bilduta dago testua, eta osorik da testu ederra, hildako lagun Cesare Pavesearen omenez idatzitakoa. Barbiturikoak hartuta hil zen laguna, berrogeita bi urterekin, bakarrik, heriotza etorri eta zure begiak izango zituela idatzi zuena. Torinoren antza zeukan, gainera: “Gure hiriak (...) antz handia du bera maite-maite zuen eta orain galdu dugun laguna-rekin; maratza da, bera bezalatsukoa, beltzuria bere maraztasun suhar eta setatsuan, eta, aldi berean, geldoa eta prestua nagitasunean eta ametsetan aritzeko”.

Etxeaz, hiriaz, gaztaroaz ari garela, liburua euskaratu duen Irene Saratxo de Hurtadok berak, beste bide batez bada ere, oparitu zidan Pavesearen beste definizio hau, *La luna e il falò* eleberriko protagonistaren ahotan jarri zuen sorterriaren definizioa: “Herrialde bat behar da, alde egiteko besterik ez bada. Herrialde batek esan nahi du ez egotea bakarrik, jakitea jendeagan, landareetan, lurreen badagoela zure zerbait, zu ez zaudenean ere zure zain geratzen dena”. Herrialde horren falta sentituko zuen Pavese agian Torinoko hotel hartan bere buruaz besta egitea erabaki zuenean. Baina oso-osorik tatuatzeko moduko definizioa iruditzen zait. Edo, akaso, azal nahikorik ez, luzeegi, eta lehen esaldia bederen: “Herrialde bat behar da, alde egiteko besterik ez bada”. ●

EZ HANKA EZ BURU

ADUR LARREA

www.adurlarrea.com

Erraustegia

200 langileko kooperatiba batek Bergaratik joatea erabaki du Valogreene-k bertan ezarri nahi duelako hondakinen planta. “Paper-industriaren hondakinen tratamendurako planta ezarri aurretik, jada eragin dio kaltea herriari”, adierazi dute.

Sokarros

Allande Sokarros Estekondo (Etxebarre, 1957) kazetari, itzultzaile, idazle, militante, hautetsi eta euskaltzain urgazlea hil da joan den astean. Hainbat hedabidetan parte hartu izan du, tartean ARGIA. Zenbait liburu ere idatzi ditu.

AEB-Txina

AEBek boikot diplomatikoa egingo diete 2022ko Pekingo Neguko Olinpiar Jokoei, Txinako Gobernuak egindako “genozidioa eta gizateriaren aurkako krimenak” argudiatuta. Txinak irmo erantzun du: “AEBek ordaindu egingo dute boikotagatik”.